

se je opomnilo do zdaj, vidimo jasno, da ljudstvo bi užé bralo, ko bi le imélo kaj. In kakor bi rastle med nami število dobrih knjíg, tako bi tudi rastle med narodom veselje do njih.

Čertice iz življenja Šnakšnepkovskega.

IV.

Dva mesca sta že pretekla, kar nisem verlega gospoda Šnakšnepkovskega vidil; namenil sem se tedaj, ga spet enkrat obiskati. Grem naravnost v njegov kabinet. Ravno sem hotel na vrata poterkati — kar ostermim in roka mi zastane.

Pri na pol odderznjenih durih vidim Šnakšnepkovskega na stolu sedeti; pa to ni več Šnakšnepkovski, komaj le senca nekdanjega Šnakšnepkovskega. Obraz je upaden; uderto, na pol zaperto in stermeče oko zré na tla vedno le na eno mesto. Sicer rujavi lasje so zelo pobeljeni, in zmeršeni na zgerbančeno čelo visé. Njegova brada, popred zmirom gladka kot lice novorojenega deteta, zdaj gotovo že štirinajst dni britve vidila ni. V levi roki derži majhno tablico, desna mu pa kot mrtva visi na tla. Tu sedi kot kip, izsekan iz mertvega marmeljna.

O Šnakšnepkovski! kakšna nesreča te je zadela? — Ko bi bil Šnakšnepkovski jarm zakona nosil, bi djal, da je šla gospa Šnakšnepkovska „ad matres“ počivat; pa saj dobro vem, da je on še vedno deviški samec. —

Zdaj se je nekoliko premaknil, pogleda tablico v levi roki, in izdihne globoko, da stene votlo odmevajo, zraven pa nekaj nerazumljivega mermra, iz kterega le besede: Adelops — Judendorf — razumim. Te besede so mojo radovednost le še bolj zbudile, toraj stopim v kabinet, se mu počasi bližam in mu položim roko na ramo.

Zdaj odpre oči, kôt bi se zdramil iz dolgega spanja, vzdigne glavo in me milo pogleda.

„Dragi gospod!“ ga nagovorim, „kaj ste tako žalostni, kaj se Vam je zgodilo, kaj Vas je tako spremenilo, da Vas skoraj spoznati ni?“

Mož raztegne široke usta, se ironično nasmehlja in pravi: „O verjamem, da sem se spremenil. Povedal bi Vam vso nesrečo, ki me je zadela kôt strela iz jasnega neba; pa čemu bi si s povestjo ponavljal vse terpljenje in vse muke, ktere je moja duša prestala. — Čemu bi si še enkrat odpiral vse kervave rane, ki mi jih je vsekala ta zguba. O Adelops! o Judendorf! o Judendorf!!“

„Prosim Vas gospod, povejte mi vse, gotovo se Vam bo serce zlajšalo, kot svojemu prijatlu mi odložite pol bremena.“

Nekoliko časa me pogleduje, potem me prime za roko, me posadi na zofo, nekoliko pomisli in zadnjič začne:

„Znano Vam je, da naša deželica slovi po vsem svetu zavoljo znamenitnih živalic, ki pri nas v podzemeljskih jamah prebivajo, s katerimi se ne more nobena druga dežela ponašati. Ravno jutri bo tri tedne, kar sem v kerški jami najdel novega keberčka, Adelopsa po imenu, ki se od družih svojih sorodnikov prav dobro loči. Mislite si moje veselje. Ko pridem domu, ga hitro kontrofirm, popišem in prijatelju Gimpelspatzu na Dunaj pošljem. Na tega keberčka sem si zidal zlate gradove. Ker akoravno mi ni toliko za posvetno čast, kot za učenost in za blagor človeštva, vendar ne morem z mirnim očesom gledati, kako moji nasprotniki za vsako majhno stvarico svetinje, križice in diplome dobivajo, mene pa nevošljivi samopridneži vedno odrivajo. Ta keberček bi mi mogel saj vrata v cesarsko akademijo odpreti. Moj prijatelj Gimpelspatz bi bil lepega novinca v velikem zboru „in persona“ pokazal in če bi bil ravno spet nevošljivi Štrucelius vse žile napenjal, mi saj diplom akademiškega uda ne odide. — Pa človek obrača, Bog pa oberne.

Drugi dan po kosilu prebiram časnike in naletim tudi na novico, da sta sinoč ljubljanski in dunajski vozovlak pri postaji Judendorf skupaj zadela, da so se vozovi podrobili in se tudi veliko blaga poškodovalo. Ko to preberem, mi začne strašna misel ustajati. Kaj! ko bi bil tudi moj edini Adelops, punčica mojega očesa, na nesrečnem vozovlaku. Še enkrat preberem prigodbo, primerjam dan in bolj in bolj se mi dozdeva, da je moj ljubljencek med nesrečneži. Oh ko bi bilo to res, kaj bi jaz revež počel? Začne se mi po glavi bloditi, veržem časnik iz rok in derem na pošto. Spehan pritečem tje. „Kdaj ste oddali škatlico z mojim keberčkom?“ „„Včeraj““ mi odgovori neusmiljen uradnik, nemisleč, da mi z eno samo besedo utopi vse moje upanje.

„Oh včeraj! zakaj pa ravno včeraj!“ tožim vradniku.

„Kdo zlodja! bo vedil, kaj se lahko vse zgodi, pa en keber manj ali več, koliko ljudi je zraven konec vzelo! Vaš keber, to je nar manjša stvarica.“

Meni se pred očmi kar černo stori, nič mu nisem odgovoril temu zarobljencu, hitim v telegrafijo in telegrafiram v Gradec vodju železnice, svojemu nekdanjemu sošolcu, da naj pošlje naglo na mesto nesreče komisijo, ktera bi natanjko preiskala, kaj se je z Adelopsom zgodilo. Se ve, da nar raji bi bil sam zderčal po telegrafu na mesto, ko bi le mogoče bilo.

Čakam odgovora, čakam in čakam, odgovora ni! V strahu in trepetu preživim štirindvajset ur, bile so mi pol večnosti. Druzega si nisem mogel misliti, da prijatelj ni sporočila prejel. Kaj mi je početi?

Napravim se in tavam proti kolodvoru. Še le ko derdram po železnici se popolnoma zavém, in vsa moja nesreča mi spet živo stoji

pred očmi. O Adelops! ali si še cel, ali zdrobljen ležiš v Judendorfskem prahu. Bolje bi bilo zame, da bi te nikoli vidil ne bil!

Tako se peljem naprej; ničesar nisem slišal, kaj se okoli mene godi, le na eno besedo sem vedno pazil in ko vender enkrat konduktér zavpije: „Judendorf, eine Minute Aufenthalt“ planem iz voza in najdem kmalo nesrečno mesto. O Judendorf! kraj nesrečnega imena, ti si mi vzel biser mojega življenja, ti si mi pokopal vse misli visokoleteče!

Zdaj sem na koncu svoje povesti, ne bom Vam na dolgo in široko iskanja popisoval. Iskal sem celi dopoldan in od mojega biseru ni duha ne sluha. Poldne odzvoni — Adelopsa le še ni! Mrak že nastaja in že sem obupal nad svojim iskanjem. Prevzdignem še eno desko — in tu je zdrobljena moja škatlica, v nji pa Adelops, ves potolčen, ves zdrobljen, le ena zadnjih nog je še cela; vzamem jo — tú jo vidite v ti tablici shranjeno in zdaj se k nji vsedam in jo gledam, da enkrat ugasne tudi moja že slabo berleča luč življenja.

„Gospod nikar preveč ne tugovajte, ga tolažim, saj lahko še enega ujamete.“

„O nikoli več, nikoli več nobenega. Sem že potem iskal in tudi hlapec Boštjan je iskal tri dni; pa ni nobenega več, on je bil edini svojega rodú, jest ga nisem bil vreden, torej je zginil — in ž njim moj diplom.“

„Nikar še ne obupajte, gotovo se še eden najde, napravimo se jutri, tudi jaz Vas bom spremil in Vam pomagal iskati.“

„Kaj Vi greste tudi? Res! Vi ste srečen človek, drekoberbčeka, ki sva ga oba že zgubljenega mislila, ste našli, znabiti da enega zasledite. Jutri ob sedmih odrinemo. Prosim, ne pridite prepozno.“

„Se bom pospešil, zdaj pa zdravi!“

Šnakšnepskovski me spremi do vrat in ko me še enkrat poprosi, da gotovo pridem, gre nekaj bolj vesel v svoj kabinet.

Jelšovar in Lešovar.

Jel. Zdaj imajo Slovenci vendar dve čisto slovenski škofiji.

Leš. Ako bi Kočevarjev ne bilo.

Jel. Nemški Kočevarji v ljubljanski škofiji so vsi v en kot stisnjeni, se zaporedoma slovenski učijo, in se bojo čisto poslovenili.

Leš. To je res, pa slovenski kočevarji so po obeh škofijah gosto nasejani, ne marajo za materni jezik in kočevarijo Slovence, svoje rojake, po vseh kotih.

Jel. Ti in tvoj sosed sta se dala v društvo živinomitstva vpisati, pa dereta svojo živino zdaj hujše, ko pred!

Leš. Prijatelj, motiš se.

